

בס"ד, סיון תשפ"ב

דבר תורה לפרשת בהעלותך – יעל שלוסברג

פרשת בהעלתך, הפרשה השלישית בספר במדבר, מטלטלת אותנו בין התעלות להסתאבות, בין קרבה להתרחקות ובין חטא לכפרה, ומשקפת בכך את מסע עם ישראל במדבר.

הפרשה פותחת במצווה המופנית לאהרון הכהן – מצוות העלאת הנרות במשכן, אחרי שבפרשה הקודמת הקריבו הנשיאים את קרבנותיהם ביום חנוכת המשכן. היא ממשיכה במינוי הלויים ולאחריה קיום הפסח בארבעה עשר לחדש הראשון, וקיום פסח שני בארבעה עשר לחדש השני.

מעתה – מתכוננים בני ישראל למסע קצר שיוביל אותם לארץ ישראל, מסע שמתנהל על-פי כללים ברורים: "על פי ידוד יסעו בני ישראל ועל פי ידוד יחנו", בשכון הענן – יחנו, ובהעלותו – יסעו, ובסדר מופתי שתואר בפרשת במדבר.

ליציאה למסע קודמת הכנת החצוצרות: "עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות" (י,ב). לשתי מטרות משמשות החצוצרות, והן מהוות ציר תקשורת הכרחי בין משה לבין הנשיאים ובין משה לבין העם. התקיעה קוראת לעם להיאסף אל משה, והתרועה מכריזה על תחילת המסע.

גם בהמשך ההיסטוריה ישמשו החצוצרות לשתי מטרות: התרועה – לקריאה למלחמה - "וכי תבאו מלחמה בצרצקם על הצר הצר אתכם והרעתם בחצוצרות... והתקיעה – לשמחה ביום היאסף העם - וביום שמחתכם ובמועדיכם ובגראשי חדשכם ותקעתם בחצוצרות" (י, ט-ז).

הכל מוכן למסע ואפשר לצאת לדרך!

התאריך בו "נעלה הענן מעל משכן העדת" הוא כי באייר בשנה השנייה. עד עתה חנו ישראל בהר סיני, מקום קבלת התורה, ועתה מועדות פניהם אל עבר הארץ המובטחת והם נוסעים "בגראשנה על פי ידוד ביד משה". חגיגות רבה עולה מהפסוקים המתארים את מסע כל אחד ואחד מהדגלים.

רגע לפני הפרידה מהר סיני מנסה משה לשכנע את יתרו להצטרף לעם ישראל במסעו, אך יתרו מסרב במילים המזכירות את הציווי לאברהם בפרשת לך-לך: "ויאמר אליו לא אלוך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלוך". ועל אף שמשה חוזר ומפציר "אל נא תעזב אתנו כי על כן ידעת חנתנו במדבר והיית לנו לעינים" (י,לא), חלוקים הפרשנים בשאלה אם יתרו הצטרף או חזר לארצו.

עם או בלי יתרו נוסע ארון ברית ד' לפניהם "ידרך שלשת ימים לתור להם מנוחה" (י, לג) ונראה כי הכל מתנהל על מי מנוחות.

אבל אז מגיע המשבר – המשבר הראשון – ובצידו העונש:

וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְנִים רַע בְּאַזְנֵי יְדֻד וַיִּשְׁמַע יְדֻד וַיַּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְדֻד וַתֹּאכַל בְּקֶצֶה הַמַּחֲנֶה (יא, א).
ומיד לאחריו התלונה הנוספת והגעגועים למצרים :

וְהָאִסְפָּסֹף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ תִּאְוָה וַיִּשְׁבּוּ וַיִּבְכוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֶאֱכֹלֵנוּ בָּשָׂר : זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה
אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֵנֶם אֶת הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבֻטָּחִים וְאֶת הַחֶצְרִיר וְאֶת הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִים : וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ
יִבְשָׁה אֵין כָּל בְּלִתֵּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ (יא, ד-ו).

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא.

שוב, כמו במצרים וכמו ביציאת מצרים, נשמעים בקרב העם הקולות המחלישים וכפויי הטובה, שוב שולטת
העין הרעה, שוב נסחב העם אחורנית אל עבר החושך במקום לצעוד קדימה אל עבר האור.

כזה יהיה מסע בני ישראל במדבר.

כך נראה לעיתים גם מסעו של כל אדם בשבילי חייו. אך מבעד לכל הנפילות מחזירה אותנו הפרשה
לתחילתה ודורשת מאיתנו להעלות נר ולהאיר את הדרך :

”בְּהֶעֱלֹתְךָ אֶת הַנֵּר - אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת (ח, ב).